

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy óra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-20

A nemzetgyűlés ratifikálta a békeszerződést

Drámai jelenetek a Házban — Huszár Károly tiltakozó deklarációját is megszavazták — Az elszakításra ítélt területek képviselőinek tiltakozása — A miniszterelnök és a kormány vádindítványt tett önmaga ellen — A ratifikáció: néma szavazás eredménye

Budapest, nov. 13. A nemzetgyűlés ratifikálta a trianoni békeszerződést. Egyetlen ülésen végzett a becikkelyezés munkájával, a melyhez fogható tragikus feladat elé nem állította a sors hazánk ezeréves fennállása óta a nemzet törvényhozását.

Szivettpő kálváriajárás volt az a negyedfélóra, melyet a becikkelyezéssel töltött a Ház. A drámai jelenetek egymást kergették, attól a pillanattól kezdve, hogy Huszár Károly, mint a külügyi bizottság kisorsolt előadója, az ellenállhatatlan kényszerre hivatkozva, a törvényjavaslat elfogadását kérte, egészen addig a pillanatig, amikor az elszakításra ítélt területek képviselőinek tiltakozása, a ratifikálás ellenzőinek kivonulása és a miniszterelnök záróbeszéde után a nemzetgyűlés elnöke föl-tette a kérdést: elfogadja-e a nemzetgyűlés a ratifikálásról szóló törvényjavaslatot. *Egyetlen képviselő sem állott fel, egyetlen igen sem hangzott el, a néma szavazás fejezte ki legbeszédesebben, hogy minék tekinti a nemzet a trianoni békét.*

Délelőtt fél 11 órakor kezdődik az ülés. A képviselők nagy számmal vannak együtt, a kormány valamennyi tagja jelen van. Rakovszky István elnök cseppet és megnyitja az ülést.

A birtokreformról szóló törvényjavaslatot harmadik olvasásban elfogadják.

Az elnök bejelenti, hogy az elesett Soltra József rendőrt hétfőn délelőtt 10 órakor temetik. A Ház részvételének ad kifejezést a mártírhalált halt rendőr elhunytja fölött és temetésén testületileg vesz részt, Bottlik József alelnök vezetése alatt.

Ezután rátértek a békeszerződés ratifikációjáról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Huszár Károly

Huszár Károly, a külügyi bizottság előadója megy föl az emelvényre és beszélni kezd:

— A külügyi bizottság megbízásából kegyetlenül szomorú kötelességet kell teljesítenem, amikor a t. Háznak elfogadásra ajánlom a trianoni békeszerződés törvénybeiktatását. Ebből az alkalomból engedje meg a t. Ház, hogy a következő deklarációt olvassam fel:

»A nemzetgyűlés, midőn a trianoni béke törvénybeiktatását elhatározza és annak ratifikációjához beleegyezését adja, az isteni igazság

színe előtt az emberiség lelkiismeretéhez fordulva kimondja, hogy ezt a békeokmányt valótlan adatokon alapulóknak, igazságtalannak és az emberiség közös érdekeibe ütközőnek tartja, hogy az nem a tények és érdekek kétoldali megvitatásának és ebből eredő meg-egyezésnek eredménye, hanem egyoldalú, idegen akaratnak reánk erőszakolása, hogy a nemzetgyűlés tehát csupán ennek az ellenállhatatlan kényszernek engedve járul annak ratifikálásához, hogy e tényével nem róhat kötelezettséget azokra a területekre, amelyek benne képviselve nincsenek és nem szűnik abban bízni, hogy a ma uralkodó szenvedélyek lecsillapultával beálló jobb belátás utat fog nyitni a békekötés neve alatt elkövetett égbekiáltó igazságtalanságok jóvátételéhez.»

Mint előadó a javaslat mellett nem tudok természetesen felhozni egyetlen argumentumot sem, mindamelllett az ország érdekében, a mi szomorú helyzetünkben ajánlanom kell a t. Háznak, hogy járjon hozzá a ratifikációhoz. De ebből az alkalomból nem mulasztatom el, hogy ne mondjam el erről a helyről Magyarország mai hiszekegyét, amely mellett törhetlen kitart az ország:

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni
örök igazságban.
Hiszek Magyarországot
feltámadásában.**

Huszár Károly emelkedett meghatottsággal mondta el az imát. Az első szavaknál az egész Ház ünnepélyes csendben felállt és a képviselők nagy része jobbkezének két ujját esküre emelve, mondta:

**»Hiszek Magyarország
feltámadásában.«**

Huszár Károly beszédének befejezésekor sirva fakadt és leült helyére az emelvényen.

Rakovszky István elnök most a közjogi bizottság előadóját szólítja s Balla Aladár nem tudja, hogy helyén maradjon-e vagy elfoglalja-e az emelvényen az előadói széket. Végül is felmegy az emelvényre és halk hangon beszélni kezd:

— Mint a közjogi-bizottság előadója, csatlakoznom kell a külügyi bizottság előadójának szavaihoz, melyekhez semmi hozzátenni

valóin nincs és nem tudok semmi olyan momentumot, amelyet ezek után felemlithetnék. Szomorú kötelességemet kell teljesítenem, midőn a tisztelt nemzetgyűlésnek a békeszerződés törvénybeiktatását javaslom.

Balla Aladár ezután lemegy az emelvényről és helyét Jármy József, a közgazdasági bizottság elnöke foglalja el. A meghatottságtól gyakran megakad szavaiban, amikor a következőket mondja:

— Mint a közgazdasági bizottság előadója, nem tudok érveket felhozni az előttünk fekvő törvényjavaslat mellett. Az előttem szólók már kifejtették mindazt, ami szívünkön fekszik. Kényszerűségből hozzá kell járulnunk ahhoz, hogy a békét ratifikáljuk, mert hazánk szomorú sorsa kényszerít bennünket arra.

Friedrich István

Elnök jelenti, hogy Friedrich István következik.

Friedrich István csendesen beszélt. Ugy érzem, hogy olyasmit is mutattunk, amit nem lett volna szabad, ezért sürgetett bennünket az entente. Nem vagyok meggyőződve arról, hogy a béke ratifikációjának megtagadása olyan veszedelmet jelentene, amelyent Teleky miniszterelnök, Csáky külügyminiszter és Apponyi képviselőtársam sejtettek. Amíg a ligák és egyesületek itthon szónokoltak, narkotizáltak a nemzetet kifelé nem történt semmi. Ami itt benn történt, az csak kongó, lélek nélküli üresség volt. A történelem meg fogja állapítani, hogy ezt az esztendőt kihasználtuk-e szorgalmasan, vagy könnyelműen elherdáltuk. A keresztény nemzeti párt meggyőződése az, hogy az a rendszer és államhatalom, mely ez alatt az egy esztendő alatt itt uralkodott és meddően hagyta ezt az évet, megérett a bukásra. Jöjjön végre a megváltó, konstruktív gazdasági örökre támaszkodó politika. Idebenn is ratifikálni kell: a jogrendet kell ratifikálni!

Ami a külpolitikát illeti, vonzódnunk volt szövetségünkhöz, a némelekhez és ne kacsintgassunk hóhéraink felé, ne ülünk fel nekik. Forduljunk el a népszövetség blöffjétől, mely ép olyan blöff, mint volt a pacifikáció. A magyar nemzet nem mint legyőzött, hanem mint félrevezetett nemzet hever a francia imperializmus előtt. Az egész emberiséget ájtosságra hívja a harangszó. Ma nem békeszerződést, hanem élethalálharcot irunk alá.

En tagadom, hogy ez a nemzetgyűlés hivatalos a béke ratifikálására. Ennek a nemzetgyűlésnek még csak foglalkoznia sem volna szabad a ratifikációval, mert két alkotmányjogi tényező: a főrendiház és a királyi hatalom szünetel. Mi a ratifikációt sohasem fogjuk elismerni és pártom ezt a törvényjavaslatot nem fogadja el.

Windischgraetz herceg

Windischgraetz Lajos herceg kijelenti, hogy ezeréves alkotmányunk és függetlenségünk haláláról van szó. A kormány és pártja talán nem mérlegelték elég súlyosan a ratifikáció következményeit. (Ebben a pillanatban a kisgazdapárti képviselők felállnak és testületileg kivonulnak a teremből.) Ez a békeszerződés nem egyéb, mint papirrongy. Akik a felelősséget vállalják egyrészt hazafias kötelességüknek vélnék elegend tenni, másrészt az elmúlt hónapok kormányzatából meritik a bizalmat.

Annak megítélése, hogy mennyiben fenyegető a veszedelem, ha nem ratifikálunk, csak azok számára lehetséges, akik betekintést nyerhettek az elmúlt hónapok alatt a külpolitikába. A békeszerződés egy felszázadra béklyóba veri a magyar nemzet fejlődését. Apponyinak Párisban már sikerült egy olyan légkört teremteni, amely a békeszerződést kísérő jegyzékben jutott kifejezésre. Ha később ezt nem követték hasonló nyilatkozatok és cselekedetek az entete részéről, ennek az az oka, hogy ismét régi hibákba estünk.

A mai katasztrófának három körülmény az oka: a forradalmak, a széthuzás és a zárt ajtó mögötti tárgyalások. Addig Európában rend és csend nem lesz, amíg csak egy négyzetméternyi terület is idegen kézen van. — A törvényjavaslatot nem fogadja el

A tótok, németek és rutének tiltakozása.

Dvorcsák Győző a tótok nevében, Lingauer Albin a nyugatmagyarországi németek nevében fejezték ki tiltakozásukat a békeszerződés ratifikálása ellen.

Kutkafalvi Miklós a rutén nép nevében tiltakozott a becikkelyezés ellen.

Klebersberg Kuno gróf mint Sopron város képviselője jelentette be tiltakozását.

Az ellenzék deklarációja.

Czeller Jenő szólalt fel azután. Társai nevében kijelenti, hogy a nemzetgyűlést nem tartja jogosultnak arra, hogy Magyarország egész területére így a megszállott országrészekre is érvényes határozatot hozzon, majd a következő deklarációt olvassa fel:

„Míthogy az általános választások alkalmával az entente rendelkezései a de facto megszállott, azonban de jure Magyarországhoz tartozó területek polgárait megakadályozták azon törvényes jogok gyakorlásában, hogy a magyar törvényhozásba képviselőket küldjenek: csupán a Csonka-Magyarország részéről megválasztott nemzetgyűlést ezen esetben nem tartjuk jogosi-

tottnak arra, hogy Magyarország egész területéről és azon magyar állampolgárok sorsáról, akik a nemzetgyűlésben magukat nem képviseltetik, érvényes határozatot hozzon.

Ezért ünnepélyes óvást emelünk a trianoni béke beiktatásának tárgyalása ellen és a ratifikációra vonatkozó tiltakozásunk jeléül a biterjesztett törvényjavaslat érdemi tárgyalásában részt nem veszünk.

A deklaráció felolvasása után a szélsőbaloldalon ülő képviselők, köztük a nyugatmagyarországiak is, kivonultak a teremből. Ugyanekkor kivonultak a teremből a demokrata képviselők is.

A miniszterelnök vádindítványa önmaga ellen

Teleky Pál gróf miniszterelnök: Tisztelt nemzetgyűlés! Engedjék meg, hogy ebben a pillanatban, amikor hazánk balsorsa és saját végzetem erre a helyre állított, őszinte legyen talán azért is, mert azt hiszem, hogy minden körülmény, talán maga a nemzet hangulata is azt kívánja, hogy utoljára szóljak a nemzetgyűléshez erről a helyről. (Nagy mozgás.)

Engedje meg a tisztelt nemzetgyűlés, hogy utolsónak én szóljak erről a helyről a gyászos törvényjavaslat tárgyalásánál.

Mikor összeomlottak a frontok, a magyar nemzet azt a politikát követte, ami mindig jellemzője volt. A magyar nemzet becsületes volt, becsületesen hinni tudott és hinni akart. Becsületességéből dobta el a fegyvert és azt hitte, hogy becsületesen fognak vele bánni ép úgy, ahogy bánt volna ő gyengebb ellenségeivel. Ehelyett kaptunk egy békekötést, amelynek pontjai közül csak egyet akarok felemlíteni, az őszinteség és igazság teljes hiányát, sőt annak megcsufolását.

(Amint a miniszterelnök idáig ért beszédében, kívülől énekszó hangzott be az ülésterembe. A kivonult képviselők ugyanis a parlament kupolacsarnokában gyűltek össze és elénekelték a Szózatot.)

Amint a Szózat hangjai az ülésterembe behangzottak, a miniszterelnök felbeszakitotta beszédét. A mély csendben a képviselők felállottak és ünnepi áhítattal énekeltek el a kupolacsarnokiakkal együtt a Szózatot. Az ének befejezése után folytatta beszédét a miniszterelnök.

Teleky Pál gróf: Amikor a béke delegáció Neuillybe ment, én már tudtam, hogy megértésre nem számíthatunk, sohasem hittem, hogy megértésre találjunk, de azért közben láttam, hogy itt-ott, a nem közvetlenül érdekeltéknél igenis mutakozott a közeledésnek és megértésnek némi jele. Azt hittem, olyan nemességel fognak velünk bánni, mint ahogyan mi bántunk ellenségeinkkel, akik itt maradtak a háború alatt. E helyett megkaptuk a békeszerződések legkegyetlenebbjét.

Nem akarok számadatokkal visszaélni a nemzetgyűlés türelmével. Mindenki tudja jól, hogy Magyarország az az ország, amely a legtöbbet veszítette ebben a háborúban.

Konkrét ígéretek is történtek, amelyekben nem

biztam és amelyek eddig nem is valósultak meg. Azonban ennek a nemzetnek a bizalma minden igazságban meg kell hogy rendüljön, ha ezek az ígéretek valamikor nem fognak megvalósulni.

Beszélnem kell arról a rágalmazó hadjáratról is, amely külföldön ellenünk folyik. A magyar sajtót figyelmeztetem, hogy kár hosszú riportokat írni olyan atrocitásokról, amelyeknek lelki okait nem is ismerjük, mert ezek ártnak a magyar nemzetnek. Hiszen máshol is vannak gyilkosságok, atrocitások, főleg Angliában, ahol reudóri gyilkosságokat, rendőri eredménytelenségeknek a nyomait látjuk. (Itt a miniszterelnök felolvas corki jelentéseket.) Más országban is megtörtént, ami itt történik. Azonban minden tekintet nélkül arra, hogy másutt van-e, vagy nincs, mi rendet csinálunk, de nem engedjük meg, hogy rágalmazó hadjárat induljon ellenünk és a nemzet becsületében gázolhassanak.

Ezután a nemzeti ségi kérdéssel foglalkozik a miniszterelnök. Ha Nagy-Magyarország idején a nemzetiségeknek volt is okuk a panasza, ezeknek adminisztratív intézkedések lehettek az okai. Nézetek szerint a régi Magyarországon is biztosítani kellett volna a nemzetiségek jogait. Idézi egy amerikai tanár véleményét, amely szerint egy nemzet gazdasági és politikai helyzete a nemzet államalkotói képességétől függ.

A miniszterelnök így fejezte be beszédét:

— Én voltam kénytelen helytállani, mint külügyminiszter ezért a békeszerződésért és ezért kénytelen vagyok fenéki üriteni a keserű poharat felelősségem teljes tudatában.

Elfogadásra ajánlom ezt a törvényjavaslatot, de mielőtt befejezném szavaimat, rá akarok mutatni néhány momentumra: Az elhangzott beszédekből ugyanis az tűnik ki, mintha itt nyomást gyakoroltak volna a Ház valamelyik tagjára, hogy a ratifikálás mellett foglaljon állást. En sohasem tekintettem ezt pártkérdésnek, mindenkor a nemzet érdekének tekintettem. Minden kapacitás nélkül tárgyaltuk a bizottságokban a javaslatot és épen ezért nem találok helyesnek, ha bárki úgy állítaná be, mintha valaki ezt a javaslatot támogatni akarná.

Azok, akik itt benn maradtunk a teremben, lehajtott fejjel, né-

mán belenyugszunk abba, ami most elkerülhetetlen, de tudom, hogy senki sincs közöttünk — magamat is beleértve, aki úgy tekintene ezt a békét, mint amely végleges lenne és végleges maradna.

Ebben a nemzetben életerő van. Ez a nemzet élni és dolgozni akar!

Amidőn elfogadásra ajánlom a javaslatot, kijelentem, hogy vállaljuk érte a felelősséget. Eppen azért, mert működésemet, eselleget mulasztásaimat, ténykedéseimet minden tekintetben ellenőrzés alá akarom vetni, ezennel

vádindítványt teszek önmagam ellen és kérem a Házat, hogy a miniszteri felelősségről szóló törvény értelmében megalkotott fórum vizsgálja meg működésemet.

Halálos csendben hallgatta végig a nemzetgyűlés a miniszterelnök beszédét, mely után az elnök szünetet rendelt el.

Az egész kormány kéri vád alá helyezését

Délután 1 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök a folytatolagos ülést.

Tomcsányi igazságügyminiszter szólalt fel elsőnek és bejelenti, hogy bár a kormány többi tagjának előzetes tudtával tette meg a miniszterelnök vád alá helyezési indítványát, mégis ép úgy mint a multban, vállalják a felelősséget és szolidaritást a miniszterelnökkel és az egész kormány többi tagjai nevében kéri a vizsgálatot és a felelősségre vonást önmaguk ellen.

Néma szavazás

Rakovszky István elnök felolvassa azoknak az államoknak neveit, melyekkel a nemzetgyűlés megkötötte a békeszerződést és kéri a Házat: elfogadja-e a törvényjavaslatot.

Egyetlen hang sem jelentkezik.

Rakovszky István elnök jelenti, hogy a Ház a törvényjavaslatot elfogadta.

Héjj Imre jegyző felolvassa Huszár Károly deklarációját, melyet a nemzetgyűlés egyhangulag elfogadott.

A miniszterek és a képviselők most felállottak helyükről és elénekelték a Szózatot. Nagyatádi Szabó és Tomcsányi miniszterek, de a képviselők közül is sokan hangosan zokogtak.

A vád alá helyezési indítványt elvetik

A megrendítő jelenet után Rakovszky István elnök feltette a kérdést Teleky miniszterelnök és Tomcsányi igazságügyminiszter vád alá helyezési indítványára vonatkozólag.

A Ház egyhangulag ellenzi a vád alá helyezést.

Hétlőn lemond a kormány.

Budapest, november 13. Az Est úgy értesül, hogy a kormány hétlőn beadja lemondását.

Az új pártalakulás és a kormányelnök designálása a jövő héten történik meg. Most is Bethlen István gróf és Rubinek Gyula miniszterelnöksége van előtérben, de szó van Teleky maradásáról is. Egyesek Huszár Károly nevét is emlegetik.

Rákosi Jenő

a debreceni újságírókhoz

Rákosi Jenőnek, a magyar újságírók nagymesterének országos ünnepléséből kivették részüket a debreceni újságírók is és lelkes hangu iratban üdvözölték mesterüket. A debreceni újságírók üdvözlő iratára, melyet annak idején közöltünk, ma a következő válasz érkezett Pósch Dezsőhöz, a debreceni újságírók egyesületének elnökéhez:

Budapesten, 920 nov. 9.

Igen tisztelt Elnök ur,

kedves Kolléga uram,

a hozzám intézett levél lelkes tartalma, szárnyas mondatai többet is hirdetnek, mint a tisztességet, mely rajtam tetetett. Hirdetik a kollégialis szeretetet, mesterségünk becsületét, érzelmeink szolidaritását és mindenek fölött azt a nagy kapcsolatot, mely bennünket a nemzet életérdekeihez köt és a hűséget és elszántságot, mellyel ebbeli köteletségünket teljesíteni képesek vagyunk. Köszönöm Elnök urnak és a levél összes aláíróinak hozzám és hivatásunkhoz való e hitvallást. Kérem legyen a debreceni újságírókkal szemben e köszönetem és érzelmeim tolmácsa.

Kollégialis üdvözlettel hive

Rákosi Jenő.

Hadifogságból hazatért katonák jelentkezése

Maros Géza, Vass Gyula, Emerth Richárd Géza, Baracs Bernát, Nagy János, Várhegyi Gyula, Bartha György és Kürthy Géza hadifogságból visszatért katonák felhívatnak, hogy Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatalában (Egyháztér 7. szám) haladéktalanul jelentkezzenek. Ha fentnevezettek nem laknának Debrecenben, úgy ismerőseik, rokonaik stb. felkérhetnek, hogy jelenlegi lakhelyüket sziveskedjenek ezen hivatalban bejelenteni.

Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatala.

Arany vitézségi érmesek jelentkezése

Felhívatnak az arany vitézségi éremmel kitüntetett nem hivatasos tisztak, tisztjelöltek és legénységi állományú egyének (altisztek, közkatonák), hogy arany vitézségi érmeikre vonatkozó okmányaikkal Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatalában (Egyháztér 7. szám) f. hó végéig jelenjenek meg.

Debrecen, 1920 november hó hó 13-án.

Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatala.

Női Antilop-keztük

érkeztek minden színben.

Schön Sándor

Piac-u. 14. Csapó-u. sarok.

Ferfi fehérműveket

készít

HERMAN

NÁNDOR és Tea

Piac-utca 10. Bikkával szemben.

Takarék és Hitelintézet Részvénytársaság

Érdeklődésben az

ANGOL-OSZTRÁK BANKKAL.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Áruhiteleket, előlegeket folyósít.

Elfogad és teljesít a külföld bármely részére szóló megbízásokat. Tőzsdéi műveleteket gyorsan és pontosan bonyolít. Külföldi pénzeket vesz és elad.

IRODALOM

Szabó Dezső:
Az elsodort falu

Az irodalomban nincsenek aktuálisok, elkésett kritikák; az idő erőszálai — pusztán magukban, kísérőjük, a fejlődés nélkül — nem lehetnek tényezői a művészi értékelésnek. Ezt — kissé gondolom — szükséges volt itt előrebocsátani, bár ennek a kritikának — empirikusan — megvan az aktuálitása is. Nemrégiben jelent meg Szabó Dezső két könyve s mielőtt azokat bírálók, a fejlődés láttatása végett vissza kell térnünk az elsodort faluig.

A regény apró mozaikok egymásmellévése s bár az irányok eredő alul összetartják a kövecskéket, mégis nagyon sok helyütt levegős hézag, másutt meg erős összehúzóerő van. A forma mély, szenvedten fölbúvárolt értelmekre köntösödik rá, de az alapelképesség olykor nagyon is testi — idegrehatóan — vetődik ki. Pedig a magyar eslethez, a falu nagyapáinknak is ilyen volt életének, az adázatoknak és álságoknak — amiket fölszült a háború — megvolt a szerző mélyében az a művészi negativuma, amelynek kifejezésében nemcsak az általános emberi megnyilatkozásnak, hanem a végső értelmek határán a metafizikumból eredt szépségeknek is benne kellett volna lennie és ezt érdemes lett volna mindvégig művészi színen megírni. Valami idegen — emlékek — keveredik itt a formakifejezésbe s az elgondolásában strindbergi realitáru iróból őrző szalir lesz, aki egyszerre sir és nevet. Ez az idegenszerűség a ferde tendencia, az ötletszerű maiság kiütökése, amelynek fölvetődésekor az írás leválik a papírról és írja ellen fordul.

A virág megtámadja saját gyökerét. Szabó Dezső könyve előszavában sikeresen birkózik az ellene sorakoztatott támadásokkal, de műve irányregény voltát, félreismerhetetlen tendenciáját — bármennyire is vallja magát újtónak, csak belső kapcsolatokat igéző modernnek — csupán tekintélyi ervekkel tudja védeni. A maibb, komoly művészek már elvlik az irányregényt, alkalmi — ünnepi — költeményt, program-zenét és vaudeville-t.

De ha a szerzőtől ki nem rekesztett és empiriába hanyatlott tévedést utólag kirekesztjük is a kritikából, marad még elég hiba a regényben. Miklós, a költő, nem annyira művész, hogy meg tudná eszengetni a lelkeket, akkor sem cserél ideáljával, amikor csokolózik vele s akkor is hétköznapi marad, amikor teherként türt ember-voltából írósgát akarja kidobantani. Talán csak akkor pattan ki a szíve érett, nagy természetként, amikor a multba süppedt klerikálisok előtt szétteríti elmúlás-gyönyörű, halál-szép belső tartalmát s amikor azok az ő nagy-ságát megértéstelenül kimosolyogják kis-maguk köréből — és a tucatszó lökik. De hogy Ady — mert hiszen az ő kópiaja a törzsköcs magyarságu Miklós — mások fajiságának kárára vallozza magát, azt meg fogja cáfolni a megállíthatatlan haladás, a véglegesen ítélt — és már készülő — irodalomtörténet.

A nyelvezet kétségtelenül modern s már maga a felület sejtetni akarja a metafizikumból eredőségét, de a finom megválogatás sokszor hiányzik. Olyan szavak vannak a regényben, amelyeket már nem lehet az »egyénség« kényelmes kifogásával védeni, hogy: egyénség még akkor is, ha az utcai lány szemérmetlen mutogatása. Néha unalomig ismételt apró jelzőket (nagy, jó, meleg), sok nagyhanguskodó, de semmitmondó kifejezése van a szerzőnek, amelyeket izlés és önkritika nélkül használ (kakasos, kakaskodik, kikukorékol, ágaskodik, pupuzál). Nyelvtani hiba (»H a egyszer a magyar humusz kicsuszik az író lába alól, az meghalt író«), germanizmus (»Ez a konkluzió nemcsak a regény végén áll...« — »A lakásod pompásan néz ki, egészen rendbe hozattam«) is épen elég van.

A könyv minden hibája ellenére is írói munka s Szabó Dezső művészi fejlődése a visszatérés, az empiriától való eltiltulás, a lehiggadás lesz.

Morvay Zoltán.

Déri Frigyes egy milliót tett le a kulturpalota telkeinek megvételére

Tárgyalások a kollégiummal és a presbitériummal

Déri Frigyes kereskedelmi tanácsos, akinek nevét nagylelkű és nagyszabású adománya elválaszthatatlanul összeforrasztja Debrecen jövő kulturtörténetével, egyike azon kevés embernek, aki nem áll meg a szavaknál és igéretknél, hanem tettekkel váltja valóra a nagy célt, amit maga elé kitűzött.

Amikor Debrecenben járt és megszemlélte Debrecen muzeális gyűjteményeit, ünnepélyes kijelentést tett a városi tanács rendkívüli ülésén, hogy a Déri-muzeum és a meglévő debreceni muzeális gyűjtemények méltó elhelyezésére kulturpalotát óhajt létesíteni az Egyháztéren erre a célra alkalmasnak talált telkeken.

Czakó Elemér miniszteri tanácsos, akit a kultuszminiszter a debreceni Déri-muzeum ügyeinek a kultuskormány részéről való intézésével bízott meg, levelet intézett Csűrös Ferenc dr. kulturatanácsnokhoz és ebben többek

között arról értesítette, hogy Déri Frigyes a Pesti Hazai Első Takarékpénztárnál egy millió koronát helyezett lelébe a debreceni Déri-muzeum kulturpalotájához megvásárlandó telkek céljaira.

Csűrös Ferenc dr. a hétfői tanácsülésen fog jelentést tenni a nemzeti kultúra nagylelkű mecénásának ezen újabb nagyszabású adományáról és javasolni fogja, hogy a tanács sürgősen indítsa meg a tárgyalásokat a kollégium gazdasági tanácsával és a református presbitériummal, milyen áron hajlandók a Déri Frigyes által kulturpalota céljaira kijelölt telkeket átengedni.

Ebben a kérdésben már ismer-tettük álláspontunkat és szilárd a reményünk, hogy a magyar kulturának két olyan letéteményesén, mint a kollégium és a presbitérium, nem fog mulni a kulturpalota ügyének mielőbbi kedvező megoldása.

Az értelmi szerzők után nyomoz a rendőrség

Megtörték a letartóztatott gonosztevők. Sasevics László bünei. — Hol van Babarczy báró? — 40 eltűnt ember.

Rendelet a gyülekezési jog felfüggesztéséről.

Budapest, november 13. A rendőrgyilkosság ügyében a rendőrség teljes apparátussal folytatja a nyomozást. Már az első nap helyes mederbe terelődött a vizsgálát, amit a későbbi események igazoltak.

Valónak bizonyult az a felletevés, hogy az összes zavar-gásokat egy központból intézték és a szövöttek szék-helye a Britannia volt Tisz-tában van a rendőrség azzal is, hogy egyelőre csak a mellekszerelőket sikerült elfogni, de a gyűrü folyton szorul a főbűnösök és értelmi szerzők körül.

Az elfogott legények Ugyan-ugy viselkedtek mint a kom-mun bukásakor, minden bá-torságukat elveszítették és meg-törve várják a fejleményeket és egyetlen vigaszuk van, azí hiszik, hogy bizonyos magas pártfogók-nak érdekében sikerül eljární.

A rendőrség azonban a partfo-gások elől szigorúan elzárkózik. Aki ilyen céhből jelentkezik, bar-ki is az, rögtön a gyanusak listájába kerül. Az tény, hogy né-hányan tenyleg jelentkeztek és egyes letartóztatottak szerepet igyekeztek kedvezőbb színbén fel-tüntetni, de ezeket a jelentéseke-nyomban ad acta tettek.

A mérgezett tük eszméje

A rendőrségi vizsgálat megá-lapította, hogy az értelmi szer-zők allandoan nyugtalanító hí-reket terjesztettek és mindenféle összeesküvés után nyomoztak.

Az egyik gyilkos, Sasevics László, találta az ismeretes túszerzési esetek meséjét, fel-lármázta a várost és annyira vit-te a dolgot, hogy végül a ható-ságnak is foglalkoznia kellett a mesével.

Az eddigi megállapítás szerint a rendőrgyilkosságot 18-20 résztvevő követte el. Egészen bizonyos, hogy ott volt Tökés, Sasevics, Zolyomi, Kiss és meg-néhány ismert ember. Zolyomi allandoan hamis nevet használt, igazi neve Zselkó. Bűnlajstromát most állítják össze.

Sasevics László

Jól tudjuk már, hogy a gyanu-sítottak között egyike a legve-szedelmesebb embereknek Sase-

vics, aki ellen elfogató parancsot adtak ki, amely szerint Sasevics László 25 éves, pozsgai születésű, görög keleti vallású, állítólagos hadnagy. Azzal van vádolva, hogy Soltra József rendőr gyil-kosainak egyike. Ez a Sasevics egy leány előtt azt a kijelentést tette, hogy az éjszaka egy rend-őrt, aki őt megsértette, agyonlőtt.

Az elfogató parancs az összes vidéki hatóságoknak elment és már is több olyan jelentés érke-zett, amelyek valószínűvé teszik, hogy sikerülni fog az elfogatása.

A Babarczy-különítmény

A rendőrség abban az irány-ban is megindította a nyomozást, hogy a hírhedt különítmény ve-zetője, Babarczy báró hol tartó-zkodik. Megbízható értesülés szer-int Babarczyval együtt van Biro őrmester is, akinek szerepét most igyekeznek tisztázni.

A Babarczy-különítménynek sa-ját kasszaja volt. Emberei ugyanis semmiféle katonai kötelekhez nem tartóztak és zsoldot nem kaptak.

A Britannia-szálló atkutatásánál megláttak a kasszát is. Egy-szerű kis Wertheim-kézíkkassza, a kulcsa nincs meg. Eddig még nem nyitottak fel, de a szukse-ges intézkedéseket már meg-tették.

A Babarczy-csoport emberei hamis katonai igazolványokkal voltak ellátva, mert azokat me-tekkes személyek nem írta alá.

A Britannia rémségei

Az a fellevése a rendőrségnek, hogy több eltűnt embert a Ba-barczyek után való nyomozással kapcsolatban elő lehet majd ker-riteni. Risztics rendőrkapitány alitotta össze a legutóbbi időben eltűnt emberek jegyzékét. Ez a jegyzék 40-50 nevet tartalmaz. Legutóbb egy fiatalember eltűnését jelentettek. Annyit már megállapítottak, hogy járt a Britanniaiban.

A Britanniaiban elkövetett at-trocitások ugyeben egyre jelent-keznek a karosutak. Kmetty Ka-roly ellen negy újabb panasz er-kezett. Megjelent a rendőrségen Peresz, a Budapest-Ujpesti auto-forgalmi részvenytársaság igaz-gatója és előadta, hogy Kmetty főhadnagyi ruhában egy alkalom-

mal tíz hördő benzint követelt tőle és mikor vonakodott, meg-fenyegette. Másnap hat hördőt le is szállított és ekkor Kmetty egy 50,000 koronás dotációval járó állást követelt tőle, továbbá két autót, amit meg is kapott.

Peresz szembesítették Kmetty-vel, aki tagad és azt állítja, hogy az egyik autót ajándékba, a má-sikat kölcsön kapta, az állást pedig Peresz ajánlotta föl neki.

A letartóztatott ébredők.

A Lipótvárost Kaszinó megszá-lásának rendezőit: Bárdossyt, Ta-tayt, Deákot, Steckert és Reiszt tegnap átadták az ügyészségnek. Valamennyien vizsgálati fogság-ban vannak. Az aktákat ma osz-tották ki s ma indull meg elle-nük az eljárás. A letartóztatottak előterjesztéssel éltek a letartóztá-tás ellen, Schultz ügyész további fogvatartásuk iránt tett előter-jesztést a vizsgálóbírónak, aki holnap dönt.

A gyülekezési tilalom

A hivatalos lap mai száma köz-li a kormány rendeletét a gyüle-kezési jog felfüggesztéséről. A ren-delet kimondja, hogy politikai vagy más jellegű népgyűlések, egyesületek alakuló gyűlései, a láttamozott alapszabályokkal bíró egyesületek közgyűlései és tag-gyűlései és minden egyéb gyüle-kezés további intézkedésig tilos. E tilalom alól egyedül csak a nemzetgyűlésben képviselt pár-tok oly értekezletei vannak ki-véve, amelyeken kizárólag nem-zetgyűlési képviselők és politikai tisztviselők, főispánok vesznek részt. A tilalom ellenére megtar-tani szándékolt gyűléseket a ha-tóságok karhatalommal kötelesek megakadályozni.

Pénzt takarít meg
ha öltöny-, kostüm-
és télikabát-szövet
szükségleteit

Fischer Adolf és Fia
cégnél, Piac-utca 61. sz. alatt
szerzi be.

HIREK.

Kovács József halála.

Az egész város közönsége mély részvétellel fogadta Kovács József nyugalmazott polgármester el-hunyatának híreit. A gyalgoló családot a hatóságok, testületek és magánosok tömegesen kerestek fel részvétük tolmácsolásával, Debreczen város tanácsa a ko-vetkező gyászjelentést adta ki:

A. B. F. R. A.

Debreczen sz. kir. város tanácsa őszinte fájdalommal tudatja, hogy Kovács József Debreczen sz. kir. város nyugalmazott polgármes-tere aidasos életének 71 ik évé-ben 1920. évi november hó 12. napján örök nyugalomra tért. Végso tisztességtele e hó 14-én délután 3 órakor lesz a Halva-utca 19. számú házban a refor-mátus egyház szertartása szerint. Tizenket even at volt Debreczen város első tisztviselője. Kalvinista hitűsége, puritán becsületessége, városának onzellen szeretete min-denkor a legszebb példaadás fé-nyességével világít mindnyájunk előtt!

— A román bonok bevál-tása. Az entente Budapestén mű-ködő külön jóvátételi bizottsága kész közbenjárni a román kor-mánynál abból a célból, hogy a román megszállás ideje alatt, a megszálló csapatok által kiállí-tott, de mindezeig be nem

váltott bonok (fizetési utalványok) beváltassanak. Ebből a célból felhivatnak mindazok, kiknek ilyen bonok vannak még birtokukban, hogy ezen bonokat, továbbá akik az ez év tavaszán eszközölt román kárösszeírás alkalmával, bonjaikat az összeírást végrehajtó városi adóhivatalnak elismervény ellenében beadták, az elismervényt és más igazoló adatokat most újlag saját érdekében is feltétlenül nyújtsák be, legkésőbb november hó 22-ig városi előjárásnál. (Rendőrségi palota III. kapu földszint 43. ajtó.) Debrecen, 1920. november 13. Városi Előjáróság.

A Stefánia-szövetség debreceni szervezete november 7-én tartott ülésén kimondta feloszlását. Abban a kérdésben azonban, hogy beolvadjanak-e a népjóléti hivatalba, vagy újabb alapon szervezkejenek-e, döntést még nem hoztak, hanem egy bizottságot küldtek ki javaslatlételre. Ez a bizottság a fővárosi központtal és a népjóléti miniszterrel érintkezésbe lépve fogja majd javaslatát megtenni. Kívánatos lenne, hogy az anya- és csecsemővédelem helyi megszervezése hivatalos szerv, a népjóléti hivatal útján történjék, ahol az anya- és csecsemővédők, mint a városi alkalmazottai, már különben is be vannak osztva.

Esküvő. Liebermann József tisztelettel meghívja jóbarátait, rokonait és ismerőseit Sternberg Jolánka kisasszonnyal f. hó 17-én szerdán délután 3 órakor Piac-u. 19. sz. a. tartandó esküvőjére.

30.000 kg. só. A sóelosztó bizottság újabb 30.000 kg. só utalt ki Debrecen közellátására az egy kilogrammos fejadagok fedezésére.

Az utolsó negyedévi adó végrehajtásának ideje elérkezett. Az adózó állampolgárok tehát a magas végrehajtási költségek elkerülése céljából saját érdekeiket védik, ha úgy az egész évi egyenes, mint a jövedelem, vagyon- és hadinyereség adótarozásokat is most már rendezik. A behajtást a pénzügyigazgatóság a legelőnyösebben ellenőrizni köteles.

Sókiosztás. Felhívjuk a fogyasztóközönség figyelmét arra, hogy f. hó 18-tól kezdődőleg a sójegy első szelvényére 1 és fél kgr. só vásárolhat annál a kereskedőnél, amelyiknél sójegyét előjegyeztette. A só fogyasztási ára kilogrammonként 11 korona. A kereskedők a sójegyeket december 1., 2. és 3-án számolhatják el. A sóutalványokat a kereskedők a közlelmezési ügyosztály lisztosztályánál (Piac-u. sz.) f. hó 16-tól vegyék át. A só kereskedői árát a Forgalmi Bank pénztáránál e hirdetés megjelenésétől számított 5 napon belül tehát november 18-ig a kereskedők fizessék be. A kifizetési záradékkal ellátott utalványt a Bank visszatartja és az utalványon kitüntetett mennyiségű só a szerződött szállítóval a kereskedő üzletébe díjmentesen szállítja. A sós zsákokért darabonként 60 korona letétet kell a szállítónak fizetni, mely összeget a zsák visszaadása után a szállító cég (Ullman és Seligmann Verbőczy-u. 1.) visszafizeti. Debrecen, 1920. november 13. Közlelmezési ügyosztály.

Murgács Kálmán legújabb irredentadalai: 1. Edes anyám ablakára, 2. Költözik a daru, 3. Négy folyó közt, 4. Elnémult a magyar nóta, 5. A kaszai dóm. 5 dal egy füzetben. Ara K 30.—, 15% felár. Kapható: Hegedűs és Sándor r.-t. könyv- és papírkereskedésében, Debreczenben.

Katonai kinevezés. A kormányzó szárazajtai Ince Kálmán alezredest ezredessé nevezte ki.

Hjúsági segélyező egyesület. A debreceni ref. főgimnáziumban megalakult az Ifjúsági Segélyező Egyesület. Egyesületi célja a szegény tanulók rettenetes nyomorának az enyhítése. Hogy mily nagy szükség van erre a szegény, jó tanulók érdekében, azt ma nem szükséges fejtegetni. Az egyesület rendes tagjai az összes tanulók, pártoló tagok díja 5 K, az alapító tagé legkevesebb 50 K, 1000 K-ás vagy annál nagyobb adományt külön alapítványként kezel az egyesület. Ezideig már, rövid pár hét alatt, körülbelül 10.000 K gyűlt össze tagsági díjakból s adományokból. Eddig beiratkozott 22 alapító tag, 150 vagy 100 K-val. Az »Alföldi Takarékpénztár« 300, a »Magyar Általános Hitelbank« 200 és az »Apollo« utozgósínház 150 K-t adott. 1000 K-ás alapítványokat létesítettek: Kontsek Kornél, Kontsek Géza, Ekli József és neje. A nemes adakozóknak ez uton is köszönetet szavaz az elnökség — Kérjük az ifjúság jóakaróit, akik alapító tagsággal vagy adományaikkal hozzá akarnak járulni az egyesület céljaihoz, sziveskedjenek azokat a ref. főgimnázium igazgatójához vagy Jakucs István felügyelő tanárhoz juttatni.

Tolvaj színész. A budapesti államrendőrség tegnapielőtt táviratilag megkereste a debrecenit, hogy tartóztassa le *Gászinger* Károly segéd színészt, aki apját meglopva Debreczenbe szökött, hogy az egyik itteni színháznál szerződést találjon. A debreceni államrendőrség a tolvaj fut letartóztatta és Budapestre kísértette.

Propaganda előadások. Vasárnap, e hó 14-én, délelőtt 11 órakor a vármegyeház dísztermében tartja a Székely Társaság propaganda előadásainak záróművét. A sokat ígére, gazdag és művészi műsor, melynek túlnyomó részét a nagyhirű Dóczy leánynevelő intézet tanárnői és növendékei töltik ki, méltó befejezése lesz a sok tanulságot és szellemi élvezetet nyújtó propaganda előadásoknak: 1. Huber K. »Honi dal«, Fráter Lorándtól, Hopp R. általánosan: »Száz szál gyertya«, éneklő a városi dalegyet. 2. »Múlt, jelen, jövő«, alkalmi költemény, írta: Tóth Árpádné, a ref. leánynevelő int. tanárnője. Előadják: múlt: Galánfy Zsuzsa, jelen: Varga Ilona, jövő: Mocsáry Anna, Dóczyista: Papp Károl leánynevelő, int. növendékek. 3. »A dákó-román elmélet és a nagyromán aspirációk« címmel előadást tart: Kocz Aurélné, a Székely Társaság val. tagja. 4. Liszt: II. magyar rapszódia, zongorán előadja: Tóth Andrea leánygimn. tanuló. 5. Kozma Andor: »A táltos álma« című költeményét szavalja: F. Varga Edith f. k. növendék. 6. Elnöki zárzó, tartja: dr. Darkó Jenő, a Székely Társaság elnöke. 7. Papp-Váry Elemérné: »Hiszek egy Istenben« című költeményét Tóth Lajos zenetanár általánosan előadja: a Ref. Tanítóképző énekara. Ezen előadáson Kiss Béla zenekara játszik. Kérjük a tisztelt közönséget pontos időben megjelenni.

A »Nyukos« közleményei. A Nyugdíjas Katonatisztek Országos Szövetsége (Nyukos) alapszabályai értelmében rendes tagja lehet minden nyugdíjas katonatiszt (hivatalnok) és katonatiszti (hivatalnok) özvegy vagy árva. Rendkívüli tagja pedig lehet minden tényleges állományu, tartalékos, szolgálaton kívüli viszonybeli és népfelkelő tiszt (hivatalnok), valamint úgy a rendes, mint a rendkívüli tagok feleségei. A »Nyukos« azonkívül felvesz »pártfogoltak« gyanánt rangosztályba nem sorolt nyugdíjas katonai hadi díjasokat, nyugdíjas katonai karmestereket, valamint azok özvegyeit és árváit. A tagsági díj özvegyeknél és árváknál évi 24 korona, a többi rendes és rendkívüli tagoknak évi 48 korona. A belépésnél a férfiak ezenkívül 10 korona beiratási díjat fizetnek. A pártfogoltak tagsági díjat nem fizetnek,

csupán 10 korona beiratási díjat. Aki most lép be, tagsági díjat az év hátralévő részére már nem fizet, csupán az 1921. évre. Belépésre lehet jelentkezni Piac-utca 19. sz. I. emelet, hétfőn, csütörtökön és szombaton d. e. 8-12 óráig a Nyukos titkári irodában. Az Elnökség.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarországot
feltámadásában.**

Ipari munkaközvetítés. A debreceni hatósági munkaközvetítőnél foglalkozást kaphat 287 szakmunkás férfi, 7 nő, 29 segédmunkás férfi, 53 nő. Foglalkozást keresnek: Szakmunkás férfi 77, nő 4, segédmunkás férfi 36, nő 6, tanoncul keresnek 11-et helyben. Mindenes házaselődöt 49-et keresnek.

A »Magyar Naptár« igen élénk tartalommal megjelent és lapunk kiadóhivatalában valamint a Hegedűs és Sándor földalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében és minden könyvkereskedésben kapható. Ara 28-75 K.

Műgyemtemi hallgató, aki az első mérnöki szigorlat tárgyában tökéletes jártassággal bír, kerestetik. Cim a kiadóban.

Nagyságos Asszonyom! Szörmeruhát átalakítás végett nem kell Pestre vinni már, mert szakember, a legújabb divat szerint és legolcsóbban készíti Klonda szűcs, Piac-u. 21.

Paplanvarrodában kész paplanok kaphatók és megrendelhetőek. — Frissíték, alakítók, tisztítók, javítók. — Tanulóleányt keresek. — Ócska paplant és vattát veszek. — Debreczeni Lajos paplanos, Kossuth-utca 11. sz.

Őszi és téli női felöltő újdonságok óriási választékban érkeztek, továbbá leányka kabátok, női ruhák, flanel ponyvolák, blousok olcsó árakban kaphatók. Frank Sándor női felöltő áruház. Piac-u. 42.

Francia drill, batist, fűzőknek haskötőknek érkezett Goldstein Karolinához, Miklós-u. 5.

Dynamó gépeket, kapcsoló táblát, villanyműszereket, mozgósírház berendezéseket eladok, veszek, vagy cserélek. Földvári Debreczeni I. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-u. 55. Telefon: 168.

Könyvtárakat legmagasabb áron vásárol az **Alföldi Antiquarium,** Piac-u. 18., Tisza-palota.

»Héra« kézimunkaüzlet, — fehérneműjavítóval — és **Kolosné** nyakkendő-terme Simonffy-utca 5.

Valódi teveször harisnyák, mellények, nyaksálak, vadász-harisnyák-bokavédők a legnagyobb választékban érkeztek Frank Edéhez, Vármegyeháza mellett.

Első debreceni varrógépjárműtartási vállalat. Arany János-utca 15. sz. (Kereszt-épület). — Elvállalja: az összes rendszerű varrógépek javítását, villanyvilágítási berendezéseket, villanycsengők és konyha berendezések javítását a legjutányosabb árak mellett. Varrógépek évi jókárban tartását és varrógépek, villany- és gázcslárók bizományban való eladását. Felvilágosítással készséggel szolgálunk. — Házhöz hívásra azonnal megyek.

Siel Piús, bársony, valamint legfinomabb kelméből készült divatfelöltők nagy választékban és legolcsóbb árban a Rózsa-áruházban szerezhető be.

DOLLÁRT
és más idegen pénzt legdrágábban veszek
SIMON GYÖRGY
Debreczen, Kossuth-utca 11.

Együnk
prágai pácolású gyógysonkát.
Kifűző tormás kis pároskolbászt. Szerdán, szombaton kifűző házi-hurkát, pácolt izletes paprikaszalonnát, mindennap friss virsli. Kapható: **Osigéné, Batthyány-utca.**

Frank Sándor céghez Piac-utca 42. sz. posztó szövét, selyem és kész női fehérnemű legfinomabb kivitelben nagy választékban érkezett.

Női- és leánykabátok, szörmeárk nagy választékban, szolid olcsó árban **Friedmann Ignác** és fia női-divatáruházában Piac-u. 61. sz., félemelet.

Télikabátok, öltönytiszítók, flanellek, kendők, sapkák, férfi és női fehérneműk legnagyobb választékban kaphatók **Werner divatházban.**

Posztó gyapjuszövetek és szabó kellékek megbízható bevásárlási helye **Feldhelm Testvérek** posztó-áruházában Király-u. 4.

Békebelli szerkezetű Wecker- és falórak nagy választékban kaphatók **Schiffman** ékszerésznél Piac-utca 67.

Valódi velour- és filc-kalapok gyönyörű színekben és formákban érkeztek **Frank Edéhez.** Vármegyeháza mellett.

Alakította kalapjait Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

DOLLÁRT
és más idegen pénzeket legmagasabb
napi áron vált be
GÓTSCH SÁNDOR
bankirodája **DEBRECZEN,**
Piac-u. 38. I. em. Főposta mellett.

A szombati magánforgalom
Budapest, nov. 13. A tőzsdei magánforgalomban ma a következő valuta-árfolyamokat jegyezték: Márka 6-45, Dollár 581, Napoleon 1710, Lira 18-80, Sokol 5-75, Lei 8-30.

DOLLÁRT
SZOKOLT, LEIT
legdrágábban vásárol
RANKAI bankirodája
Debreczen, Konyérplac. (Degenfeld-ter 6)

SZÍNHÁZ.

Ezüst sirály

A fővárosi bemutató alkalmából csaknem egyhangulag azt állapította meg a kritika, hogy **Buttykay** muzsikája ezúttal is invenciózus, színes, meleg és ötletes ugyan, de nem éri el azt a nyót, amit korábbi művei képviselnek. Ennek oka minden valószínűség szerint bizonyos gyakorlati népszerűségekkel való számolás, hiszen ennek az operettnek a librettója még azt a bizonyos operettsablont is megszegyeníti gyöngeségével és gyámoltalanságával, mely a második felvonás végén egyesenes képtelen helyzetet teremt. Egy nagyherceg ödöng itt összevissza a színpadon, egy kemény és büszke nagyrúr es a librettista jóváltából hol jobbra, hol balra ugrik, miközben egy lakáj ölelgeti kedves nejét, a nagyherceg öfenségét és színfalreszkettető valloásokat »suttog« a fülebe. Ilyen librettó meg kell hogy kösse a zeneszerző kezét és fantáziáját és természetesen eredményez olyan muzsikát, amelyben csak nagyszerű megindulások vannak, de haladás nincs, még kevésbé megérkezés.

A Csokonai-színházban zsúfolt nézőtér várakozott a nagyszerű darab debreczeni bemutatójára, de a várakozásból súlyos csalódás lett az előadás folyamán. A rendezés nem tudott megbirkózni a librettó adta képtelen helyzetekkel. Ehhez nagyban hozzájárult az együttes gyöngesége. Egyéni melegség, szín, ötletesség sokat enyhíthetett volna a színpadon lejátszott képtelenségeken, de az együttes játéka még azt is a banalitás sokféle sarkányával nyelte el, ami menthető lett volna. Csak **Rácz Ada** természetes, üde mozgását és táncait, amelyekkel igényeket nem támasztó szerepét ezúttal igen jól betöltötte, izléses, hatásos ruháit és **Nádossy** bár még mindig száraz és alig színezett, de eddigi alakításaihoz képest fejlődést jelentő játékát emelhetjük ki, melytől kiaknázatlanul hagyott egy nagyszerű groteszk figura lehetőségéből, bőven pótolta akrobatái ügyességét jelző

Saját érdeke,

mielőtt rövid, kötöttzöveget, norinbergi és papírárakban szükségletét beszerezné,

az árák felől érdeklődjön

CSILLAG ADOLF

rövidaru nagykereskedésében Debreczen, Bádagos-utca 1. sz.
 Állandó nagy raktár pipa és dohányzó kellékekben, cigaretta-papírok és hüvelyekben, diszmi és galanterie cikkekben választékos nagyraktár. Cérna-árak legelősebb bevásárlási forrása.
 Állandó alkalmi vételek női, férfi és gyermek harisnyákban, zsebkendőkben és szállag árakban.

Az árák felől személyesen tessék meggyőződni, szolid és pontos kiszolgálás.

Fűszer és gyarmatáru nagykereskedésének

dusan sortirozott raktárát ajánlja n. b. vevői figyelmébe jut a nyos árák és pontos kiszolgálás mellett

ULLMANN SALAMON

Kereskedelmi Részvénytársaság

Piac-utcai 69.

Vármegyeházával szemben.

Ostromolják a hölgyeket!

Támadják az urakat!

Mindenki csak azt szeretné tudni, melyik az a cég, a mely oly szépen

mos . . . vasal tisztít . . . fest

sőt szőrmét és bőrt. Nos én megszúgom. E cég a

„K Ö Z P O N T I”

Kelmelesítő és vegytisztító Intézet Varga-u. 1.
 Minden 8 nap alatt készöl el!

Brillánsért, Aranyért Ezüstért

bámulatos árat fizetünk

Braun A. és Tsa

ékszerkészítők

Piac-u. 28. Passage,

a Gambrinus mellett.

Veszünk

muhart, loherét, nyított-, préselt- és zsúpszalmát, zabot, tengerit és takarmányrépát bármilyen mennyiségben. Készlettulajdonosok és bevásárlók közöljük címüket.
 Általános Takarmányforgalmi Vállalat Budapest, VII. István-út 26.

Csokoládé

Dessertek

Teasütemény

Likőrök

és esemesgeárak legelősebb árban kaphatók

DARVA S csemegeüzlet
 Főposta mellett.

Malak

TEA

RUM

Főlvágottak

bármely minőségben és mennyiségben kaphatók

Likőrök | **Halak**
Borok | **Cacao**
Csokoládé | **Tea**
Dessertek | **Rum**

Mindenféle esemesge és felvágottak legelősebb árban beszerezhetők.

Spiró Samuelné

Szent Anna-utca 5.

Saji, vaj, felvágottak, cukorka-árak állandóan raktáron

Színházi cukorka és esemesge üzletben

Kossuth-utca 4. szám.

Magánjáró át-alakítások.

Autogén-heggesztés.

Autó-motor és mindenemű gazdasági gépjavitások. Kisebb malom-szerezők.

VÉRTESSY TESTVÉREK

HATVAN-UTCA 53. SZÁM.

GYÜMÖLCSIZ,

prima minőség, kereskedők részére, ládákban csomagolva vagy saját edényekben kapható

ALMADIA KONZERVGYÁR

Rákóczi-utca 13. szám.

WEISZ MIHÁLY és TÁRSA

aranyműves és ékszerész.

Eivállal új munkát és javítást. Pontos kiszolgálás !!

Hatvan-utca 1. sz. Püspöki palota.

Platinát

vásárol bármely alakban a platinaszékop Dr. Veit Albert, BUDAPEST, VII., Wesselényi-utca 32.

Cigaretta-hüvelyek és papírok

bármely minőségben és mennyiségben kaphatók

FRANKL REZSŐ Budapest, VI., Halás-u. 20.

Kérjen mintázott árajánlatot!

APRO HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15—, minden további szó K 150. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítanak.

VÉTEL.

Aranyat, ezüstöt, briliánsokat legmagasabb árban veszek **Schillmann** ékszerész, Piac-utca 67.

Elsőrendű tüzfűt nagyobb mennyiségben veszünk. Árajánlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

Ólmot, ólomcsöveket, ólomédányokat és más ólomból készült ócska tárgyakat magas áron veszünk. — Cim a kiadóhivatalban.

Aranyat, mindenféle ezüstöt, briliántot, gyöngyöt veszek **Steiner Mihály**, Hatvan-utca 2. szám, 1. emelet.

10 drb malacozó kocát vennék. Cim meg tudható a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Kitűnő minőségű gyermekharisnyák olcsón kaphatók **Dr. Hegedűsné Gyermekdivatházában** Simonffy-utca 2. szám.

Eladó új és használt butorok a legszebb kivitelű a legelősebbig. **József királyi herceg-utca 20.**

Mindentéle új és használt butorok legelősebb árban beszerezhetők Piac-utca 37. (Kis-templombazár.)

Hálószobák, ebédlők, diványok, olcsó festett butorok eladók **József kir. herceg-utca 41.**

Vaskályha eladó **Deák Ferenc-utca 11. szám.**

Eladó HÁZ

A Simonffy-utca 32. számú modern új emeletes, 4 lakásos bérház **szabad kézből eladó** Értekezhetni: **Dr. Nagy Zoltán** ügyvédnél József kir. herceg-u. 12.

Óra- és ékszerjavító műhely

Hunyadi-utca 12. sz.
 8 nap alatt mindenféle javítást jótállás mellett elkészítik

KOHN MÓR.

Vadbőröket

veszek legmagasabb árban, u. m. róka, nyul, görény, vidra stb.

ADLER szücsmester, Széchenyi-utca 40. szám.

Kátránypapír valódi

Bőrlemez

Múpala

Kátrány

mész, cement,

gipsz, nádfonat,

budaiföld és folyam homok

legelősebb árban kapható

Bethlen-utca 23.

Eladó üzleti állványok, pultok,

vászon- és posztókereskedéshez. **Darabos-u. 7.**

Eladó Budai **Ezsalás-utca 20.**

szám alatt egy háromszobás ház nagy telekkel. — Értekezni lehet

Külsővásártér 9.

Sárcipő alig használt, 44-es lábra

eladó. Cim a kiadóban.

Tiszta egész ives makulatura

papír (ujság) kapható lapunk nyomdájában.

Eladó gyermekjátékok, egy pár

38. és egy pár 35-ös valódi gummi sárcipő. — Cim a kiadóban.

Férfi ruhák jökarban levők eladók

Miklós-u. 37. Herczegné.

KERESLET.

Menekült urleánynak teljes ellátást

adok kis leányom gondozásáért. **Simonyi-út 17.**

Kereskedelmi levelezésben, gép-

gyorsírásban jártas kisasszony azonnal alkalmazást nyer: **Weisz Dezső,** Kereskedelmi iroda, Király-utca 5.

Házmes'ert

keresek, ki azonnal elfoglalhatja állását. Jelentkezhetni **Bundi-utca 15. szám** alatt.

Vasestergályos és lakatos tanulók felvételnek **Boldogfalva-u. 6.**

Társ

kerestetik legalább 300 ezer koronával jól jövedelmező üzlethez. Cim a kiadóban.

Pintersegéd felvétetik **Boldogfalva-utca 6. szám.**

VEGYES.

Plisse-Gouvre harangszoknyákból is készit **Farkas Bella,** Arany János-utca 20.

Jó házi koszt kapható. Cim a kiadóban.

Harisnyafelérés 3 párból 2 párt, ugyszintén trikóból harisnyát olcsón, pontosan készítenek. **Kossuth-utca 58.**

Izraelita vallásu gyermekek elemi vagy középiskolai tanulók oktatását elvállalja ellenséges megszállás alatti területéről menekült diák. Héber olvasás tanítására is vállalkozik. Cime a kiadóhivatalban meg tudható.

Plisse-Gouvre munkák gyorsan, szépen olcsón készülnek **Péterfia-utca 25.**

Gyermekeket az iskolaidény kezdetével (ritualis kosztolásra) vállalok teljes ellátásra. Legjobb gondozást biztosítok. **Herczegné, Miklós-utca 37.**

Házgondnok vagy házfelügyelő állást vállalna magántisztviselő. Megkeresést a kiadóba kér **«Megbízható»** jellegre

Terpentin,

firnisz, poltturakk, koesilakk, simítóilakk, siccativ-brunolin, vasilakk, fehér és színes zománé legelősebb árban kapható

NEUMANNÁL

CSAPÓ-UTCA 8. SZÁM.

Dr. Baltazár Dezső

„A próbáltatások idejéből”

című könyve most oo jelent meg oo
 Ára 120 K és a felár.

Kapható

Hegedűs és Sándor r.-t.
 könyvkereskedésében.

Felelős szerkesztő:

Dr. HEGEDŰS LORÁNT.

Kiadó:

HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
 Irodalmi és nyomdai részv.-társ.

Rózsa Áruház Női és leány felöltők,
 Debreczen. Alföldi palota. kalapok

Nyomatott Hegedűs és Sándor Irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49.